

กษัตริย์ชอกได้ปราบปรามฝ่ายคอมมิวนิสต์ จนทำให้การขยายองค์กร เป็นไปอย่างยากลำบาก และเคลเมนติเองก็ถูกจับกุมใน ค.ศ.๑๙๓๒ จากนั้น องค์กรพรรคก็แตกแยกกันเป็น ๔ ส่วน ทำให้ไม่มีการนำที่เป็น หนึ่งเดียว จึงไม่มีพลังในการต่อสู้ และไม่ได้รับการรับรองจากองค์การ คอมมิวนิสต์สากล

จนถึง ค.ศ.๑๙๓๘ เมื่ออิตาลียึดครองอัลบาเนีย และพยายามตั้ง รัฐบาลหุ่นขึ้นบริหารประเทศ โดยร่วมมือกับชนชั้นเจ้าที่ดินของอัลบาเนีย อิตาลีได้รวมกองทัพแห่งชาติอัลบาเนียเข้ากับกองทหารอิตาลี เพื่อสู้รบ ในสงครามโลก แต่รัฐบาลที่เป็นหุ่นของอิตาลีและร่วมมือกับเยอรมนี ไม่เป็นที่นิยมของประชาชน จึงเกิดการก่อตั้งขบวนการชาตินิยมต่อต้าน อิตาลี กล่าวคือ แนวร่วมประชาชน ที่นำโดยกลุ่มพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งโยชิป ตีโต ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ยูโกสลาเวีย ส่งมิลาดิน โปโปวิช (Miladin Popović, ๑๙๑๐-๑๙๔๕) ชาวโคโซโวมาผู้แทนมาเจรจา ประสานกลุ่มคอมมิวนิสต์ต่างๆ เข้าด้วยกัน และเปิดประชุมสมัชชาครั้งแรกเพื่อฟื้นฟูพรรคคอมมิวนิสต์ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๑ ที่ประชุมเลือกให้เอ็นเวอร์ โฮซา (Enver Hoxha, ๑๙๐๘-๑๙๘๕) ขึ้นเป็น ผู้นำ ต่อมาเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๒ มิคาท ฟราสเฮอริ (Midhat Frashëri, ๑๘๘๐-๑๙๔๘) ก็ตั้งกองกำลังแนวร่วมแห่งชาติเบอเกอ (*Balli Kombëtar-BK*) ในอัลบาเนียภาคเหนือ เพื่อต่อต้านฟาสซิสต์และ สถาปนาสาธารณรัฐ แต่ยังมีกลุ่มต่อต้านที่เรียกว่า องค์กรลีกอลลิเตติ (*Legaliteti Organization-LO*) นำโดย อะบาส กูปี (Abas Kupi, ๑๙๐๑-๑๙๗๖) มีเป้าหมายจะสนับสนุนกษัตริย์ชอกให้กลับคืนมา แต่กลุ่มที่มี อิทธิพลมากที่สุด คือ กลุ่มแนวร่วมประชาชน

เอ็นเวอร์ โฮซา ผู้นำแนวร่วมประชาชนมีพื้นฐานเดิมจากกลุ่ม มุสลิม เกิดในครอบครัวชนชั้นกลางชาวเมืองจิโรคาสเตอร์ (Gjirokastër) ทางตอนใต้ของอัลบาเนีย และได้เข้าศึกษาที่วิทยาลัยคอร์ซาลีเซ (Korça Lycée) เขาเริ่มต้นตัวและสนใจลัทธิมาร์กซในขณะที่เรียนอยู่วิทยาลัยนี้

ต่อมาเขาได้รับทุนไปศึกษาต่อวิชาวิทยาศาสตร์ที่ฝรั่งเศสใน ค.ศ.๑๘๓๑ และได้เข้าร่วมกับขบวนการพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศสในระหว่างนั้น เขากลับประเทศใน ค.ศ.๑๘๓๖ มีอาชีพเป็นครูสอนภาษาฝรั่งเศสที่วิทยาลัยคอร์ซซา และลอบเคลื่อนไหวกการเมืองต่อต้านกษัตริย์ชอกลงไป ด้วย ทว่าการเริ่มติดตามพฤติกรรมของเขาและทำให้เขาต้องถูกให้ออกจากตำแหน่งครูใน ค.ศ.๑๘๓๘ โชซาจึงเดินทางมายังกรุงปารีส และเปิดร้านขายยาสูบ ซึ่งใช้เป็นที่ตั้งของขบวนการลับต่อต้านการยึดครองของอิตาลี เขาได้รับเลือกเป็นตัวแทนของกลุ่มลัทธิมาร์กซ์เมืองคอร์เซไปประชุมร่วมกับกลุ่มอื่น เพื่อรวมองค์การคอมมิวนิสต์ให้เป็นเอกภาพ และจึงได้รับเลือกเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่

หลังจากนี้พรรคคอมมิวนิสต์อัลบานเนีย ได้แสดงบทบาทแข็งขัน

ภาพจิตรกรรมแสดงการเคลื่อนไหวกปฏิวัติของกองทัพประชาชนอัลบานเนีย
เพื่อต่อต้านอิตาลีในสงครามโลกครั้งที่สอง

ที่สุดในการสร้างกองกำลังต่อต้านอิตาลี ต่อมาในวันที่ ๑๖ กันยายน ค.ศ.๑๙๔๒ เขาได้นำพรรคคอมมิวนิสต์เข้าร่วมกับพรรคอื่นและกลุ่มต่างๆ ก่อตั้งเป็น 'แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติเพื่อต่อต้านฟาสซิสต์' (*Frontit Nacional Clirimtae*) ทำสงครามกองโจรต่อต้านการยึดครองของอิตาลี โดยได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายสัมพันธมิตร กองกำลังของขบวนการมีกำลังเข้มแข็งขึ้นทุกที และได้รับการยอมรับจากประชาชนเหนือกว่ากองกำลังฝ่ายชาตินิยม และฝ่ายนิยมกษัตริย์

การยึดครองอัลบาเนียของฝ่ายอักษะ ดำเนินมาจนถึงเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๔๓ เมื่ออิตาลีพ่ายแพ้และต้องประกาศสงครามเข้าข้างสัมพันธมิตร เยอรมนีจึงเข้ายึดดินแดน แต่เยอรมนีใช้วิธีการสนับสนุนให้อัลบาเนียประกาศเอกราช และยังคงรวมแคว้นโคโซโวไว้กับอัลบาเนียเพื่อลดกระแสต่อต้าน โดยที่เยอรมนีไม่ต้องใช้กำลังทหารเข้าปราบปราม อย่างไรก็ตาม ขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติประสบชัยชนะและสามารถยึดครองดินแดนภาคใต้ของประเทศ จึงได้มีการเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติที่เมืองเปอร์เมต (Permet) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๙๔๔ ที่ประชุมได้ตั้งโฮซาเป็นผู้บัญชาการสูงสุดของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ ประกาศไม่รับรองฐานะของกษัตริย์ชอก อย่างไรก็ตาม กองทัพเยอรมนียังคงยึดครองอัลบาเนียส่วนอื่นจนถึงเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๔๔ จึงถอนทหาร แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติอัลบาเนียก็ปลดปล่อยประเทศสำเร็จ ในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๔ ได้มีการประชุมสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ ๒ ที่เมืองเบรัต (Berat) ที่ประชุมได้ตั้งรัฐบาลรักษาการขึ้นปกครองประเทศชั่วคราว นำโดยโฮซาและคณะผู้ปกครองส่วนมากก็คือ สมาชิกของแนวร่วมแห่งชาติ เพื่อดำเนินการให้มีการเลือกตั้งทั่วไป และโฮซายังประกาศรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรทั้งหมดด้วย ดังนั้น ฝ่ายอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต จึงรับรองรัฐบาลรักษาการแทนที่จะรับรองรัฐบาลพลัดถิ่นของฝ่ายนิยมกษัตริย์

กองทัพของฝ่ายแนวร่วมปลดปล่อย ยกเข้ากรุงติรานาในเดือน

กองทัพประชาชนอัลบาเนียเดินทัพเข้ากรุงตริานา เดือนพฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๔

พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๔ หลังจากที่เยอรมนีถอนทหารหน่วยสุดท้ายจากประเทศ รัฐบาลรักษากรได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากประชาชน แต่กระนั้น อัลบาเนียยังมีปัญหาเอกภาพ เพราะกองกำลังฝ่ายชาตินิยมยังคงตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือ อีกทั้งความสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์ยูโกสลาเวียก็ไม่ราบรื่น เพราะปัญหาเรื่องดินแดนโคโซโว และการที่ฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ยูโกสลาเวียเห็นว่า โอลิชาแฉ็งกร้าวและชาตินิยมจัดเกินไป ส่วนกรีซก็ไม่รับรองรัฐบาลชั่วคราว เพราะต้องการเรียกเรื่องดินแดนเอพิรุสเหนือ ซึ่งกรีซอ้างว่าประชากรส่วนข้างมากเป็นชาวกรีก นอกจากนี้ก็คือปัญหาเศรษฐกิจที่ได้รับความเสียหายอย่างมากจากภาวะสงคราม ดังนั้น รัฐบาลชั่วคราวจึงยอมคืนโคโซโวให้ยูโกสลาเวียเพื่อลดความขัดแย้ง และบูรณะประเทศอย่างรวดเร็ว โดยใช้นโยบายสังคมนิยมที่เข้มงวด แล้วพยายามสร้างความสามัคคีโดยปรับแนวร่วมปลดปล่อยเป็นแนวร่วมประชาธิปไตย เพื่อให้ฝ่ายต่างๆ เข้าร่วมได้กว้างขวางขึ้นนั้น จนถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๕ มีการเลือกตั้ง ผลปรากฏว่าแนว

ร่วมประชาธิปไตยโดยชนะคะแนนเสียง ๘๓%

รัฐสภาชุดใหม่เปิดประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ค.ศ.๑๙๔๖ มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ตั้งอัลบาเนียเป็น 'สาธารณรัฐประชาชน' แห่งแรก โดยยกเลิกระบอบกษัตริย์ ห้ามกษัตริย์ชอกกลับประเทศ และโฮชาได้ขึ้นเป็นผู้นำประเทศในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และประธานแนวร่วมประชาธิปไตย ต่อมาวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ค.ศ.๑๙๔๖ อัลบาเนียได้ลงนามในสัญญามิตรภาพและความร่วมมือกับยูโกสลาเวีย จากนั้น ในการประชุมสมัชชาพรรคครั้งแรก ค.ศ.๑๙๔๘ ได้เปลี่ยนชื่อพรรคคอมมิวนิสต์ เป็นพรรคผู้ใช้แรงงานอัลบาเนีย (*Partia e Punës e Shqipërisë*)

๓. การปฏิวัติบัลแกเรีย

พรรคคอมมิวนิสต์บัลแกเรีย (*Bulgarska Komunisticheska Partiya-BKP*) พัฒนามาจากพรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตย ซึ่งตั้งเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ใน ค.ศ.๑๙๑๙ นำโดยคิมิทู บลาโกเยฟ และ วาซิล โคลารอฟ (Vasil Kolarov, ๑๘๗๗-๑๙๕๐) แล้วส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๙๑๙ ได้รับเลือกมากเป็นอันดับที่สอง จึงเป็นพรรคแนวร่วมของพรรคสหภาพเกษตรกรร่วมกันตั้งรัฐบาลบริหารประเทศ หลังเกิดรัฐประหารของกองทัพในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๙๒๓ พรรคคอมมิวนิสต์ถูกประกาศให้เป็นพรรคนอกกฎหมาย จึงเปลี่ยนสถานะเป็นพรรคผู้ใช้แรงงานบัลแกเรีย จนถึง ค.ศ.๑๙๓๔ ก็กลายเป็นพรรคต่อสู้ใต้ดิน เพราะถูกรัฐบาลเผด็จการปราบอย่างหนัก

เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๒ ขณะที่บัลแกเรียเข้าร่วม

คิมิทู บลาโกเยฟ

สงครามโลก พรรคผู้ใช้แรงงานก็ร่วมกับกลุ่มการเมืองอื่นๆ ทั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย กลุ่มผู้นำสเวโน และพรรคสหภาพเกษตรกร ตั้งแนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิ (●techestven front) เพื่อต่อต้านซาร์บอริสและเยอรมนี โดยมี เกออร์กี ดิมิทรอฟ เลขาธิการคอมมิวนิสต์สากลเป็นผู้นำ ดิมิทรอฟมีอาชีพเดิมเป็นกรรมกรช่างพิมพ์ เข้าร่วมพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย บุลกาเรียเมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๒ และมีบทบาททางการเมืองในบุลกาเรีย จนถึงหลังการรัฐประหาร โคนสตันโบลิสกีในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๓ ดิมิทรอฟต้องลี้ภัยการปราบปรามไปโซเวียต ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๙๒๕ เขาได้รับเลือกเป็นเลขาธิการองค์การคอมมิวนิสต์สากล และอยู่ในตำแหน่งจนสากลงถูกขูดเลือดใน ค.ศ. ๑๙๔๓

หลังจากการก่อตั้ง แนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิเริ่มมีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางความคิด เพื่อเตรียมต่อต้านเยอรมนี และต่อต้าน

รัฐบาลพระเจ้าซาร์บอริส ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๔๓ ได้มีการจัดตั้งกองทัพกบฏปลดปล่อยประชาชน เพื่อเตรียมการต่อสู้ด้วยอาวุธกับเยอรมนี และรัฐบาลบุลกาเรีย มีการต่อสู้ด้วยการวินาศกรรมมากขึ้น รัฐบาลต้องทุ่มกำลังเข้าปราบปราม จึงมีการจับกุมและสังหารฝ่ายค้านสถานการณ์จึงรุนแรงมากขึ้น จนถึงขณะเมื่อโซเวียตประกาศสงครามกับบุลกาเรีย ใน ค.ศ. ๑๙๔๔

วันที่ ๘ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔ ในขณะที่กองทัพ

ดิมิทรอฟกับสตาลิน ค.ศ. ๑๙๓๖

โซเวียตกำลังบุก เข้าสู่บูตกาเรีย กองกำลังของแนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิได้ทำการยึดอำนาจ จัดตั้งรัฐบาลใหม่ นำโดยคิมอน กอร์เกียฟ จากกลุ่มสเวโน โดยตัวแทนของพรรคผู้ใช้แรงงานได้รับตำแหน่งสำคัญ เช่น รัฐมนตรียุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการตำรวจ จากนั้นรัฐบาลใหม่ก็ประกาศสงครามกับเยอรมนี ต่อมา ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๔๕ รัฐบาลได้ตั้งศาลประชาชนพิจารณาคดีอดีตผู้นำและบุคคลที่ร่วมมือกับเยอรมนี ได้มีการลงโทษกลุ่มฝ่ายขวา ผู้สำเร็จราชการ อดีตนายกรัฐมนตรื สมาชิกสภา และกลุ่มกษัตริย์นิยมจำนวนนับร้อยคน

การเมืองในขณะนี้มีการแข่งขันกันในแนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิระหว่างพรรคสหภาพเกษตรกรกับพรรคผู้ใช้แรงงาน พรรคสหภาพเกษตรกร นำโดยนิโกลา เพทคอฟ (Nikola Petkov, ๑๘๙๓-๑๙๔๗) ปรากฏว่าพรรคผู้ใช้แรงงานขยายอิทธิพลอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในหมู่กรรมกรและคนยากจน และได้เข้าควบคุมสหภาพแรงงานต่างๆ จนกลายเป็นเสียงข้างมากของแนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิ ดังนั้น ในการประชุมสมัชชาแนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิ เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๙๔๕ กอร์กี คิมทรอฟ ได้รับเลือกเป็นประธานคณะกรรมการกลางอย่างเป็นทางการ ขณะที่ฝ่ายสหภาพเกษตรกรถอนตัวจากแนวร่วม เมื่อได้รับเลือก คิมทรอฟยังอยู่ในโซเวียต เขาก็เดินทางกลับประเทศในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๕ ขณะที่กำหนดการเลือกตั้งจะมีขึ้นในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ปรากฏว่าพรรคสหภาพเกษตรกรคว่ำบาตรการเลือกตั้งด้วยเหตุผลว่า กระบวนการเลือกตั้งไม่เป็นกลาง เพราะถูกควบคุมโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์ ในโอกาสเช่นนี้ แนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิจึงชนะการเลือกตั้งโดยได้คะแนนเสียงถึง ๙๐% และมีการลงประชามติในวันที่ ๘ กันยายน ปรากฏว่าประชาชนราว ๙๒% มีความเห็นพ้องที่จะล้มเลิกระบอบกษัตริย์และเปลี่ยนประเทศเป็นสาธารณรัฐ กษัตริย์ซีโมนและเชื้อพระวงศ์ต้องลี้ภัยต่างประเทศ จากนั้น ในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๖ มีการเลือกตั้งครั้งใหม่ ซึ่งแนวร่วมพิทักษ์ปีตุภูมิได้คะแนน ๗๖.๔ ที่นั่ง ดังนั้น พรรคผู้ใช้แรงงานมีเสียง

มากที่สุดในการร่วมด้วยจำนวน ๒๗๗ ที่นั่ง แนวร่วมพิทักษ์ปฏิวัติจึงตั้งรัฐบาลบริหารประเทศต่อมา โดยวาซิล โคลารอฟ เป็นประธานาธิบดี หลังจากนั้น มีการกวาดล้างปราบปรามพรรคสหภาพเกษตรกรและฝ่ายค้านอื่นๆ นิโกลา เพทคอฟ ถูกจับกุมในระหว่างการประชุมสภาและถูกประหารชีวิตในวันที่ ๒๓ กันยายน ค.ศ.๑๙๔๗ ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๙๔๘ พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยจึงยุบรวมกับพรรคผู้ใช้แรงงานและเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคคอมมิวนิสต์บูลกาเรีย การปฏิวัติที่นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์จึงสมบูรณ์ มีการล้มเลิกรัฐธรรมนูญทาร์โนโวและประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในวันที่ ๔ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๗ ซึ่งเรียกว่า 'รัฐธรรมนูญฉบับคิมิทรอฟ' ในรัฐธรรมนูญประกาศให้บูลกาเรียเป็นสาธารณรัฐประชาชน

๔. การปฏิวัติโรมาเนีย

พรรคคอมมิวนิสต์โรมาเนียแยกตัวมาจากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยตั้งเป็นพรรคการเมืองอิสระในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๙๒๑ มีผู้นำคือ เกออร์เก คริสเตสคู (Gheorghe Cristescu, ๑๘๘๒-๑๙๗๓) ซึ่งรับตำแหน่งเลขาธิการพรรคคนแรก พรรคคอมมิวนิสต์โรมาเนียถูกปราบปรามครั้งใหญ่ใน ค.ศ.๑๙๒๔ ผู้นำหลายคนต้องลี้ภัยไปโซเวียต ที่เหลือต้องถูกจับกุมหรือลงเอยในโศกนาฏกรรม และมีบทบาทลดลง ผู้นำสำคัญในประเทศคือ เกออร์เก เกออร์กีอู (Gheorghe Gheorghiu, ๑๙๐๑-๑๙๖๕) ซึ่งใช้ชื่อจัดตั้งว่า 'เด็ช' (Dej) มีพื้นฐานเป็นคณงานและช่างทำรองเท้าได้เข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ใน ค.ศ.๑๙๓๐ มีบทบาท เป็นผู้จัดตั้งกรรมกรจำนวนมาก และอยู่เบื้องหลังการก่อการหยุดงานประท้วงของกรรมกรหลายครั้ง เขาถูกจับกุมใน ค.ศ.๑๙๓๓ และถูกคุมขังนานถึง ๑๑ ปี จึงหนีคุกได้สำเร็จในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๙๔๔ และเดินทางไปร่วมกับกองทัพแดงโซเวียตแล้วได้รับตำแหน่งเลขาธิการพรรค

นอกจากนี้ ผู้นำพรรคที่มีบทบาทเด่นก็คือ ลูเครซิอู ปาทราชานู (Lucrețiu Pătrășcanu, ๑๙๐๐-๑๙๕๔) ซึ่งเป็นดอกเตอร์ในด้านนิติศาสตร์

จากมหาวิทยาลัยไลพ์ซิก (Leipzig) ในเยอรมนี และเป็นสมาชิกพรรคคนแรกที่รับตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดใหม่หลังการโค่นรัฐบาลเผด็จการของจอมพลอันโตเนสคู จนเมื่อโซเวียตยึดโรมาเนียในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๔๔ ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ที่ลี้ภัยก็กลับมาพร้อมกับกองทัพโซเวียต ซึ่งกลุ่มนี้จะเรียกต่อมาว่า 'กลุ่มสายมอสโคว์' (Muscovites) ผู้นำคือสตรีชื่อ อะนา พาเกอร์ (Ana Pauker, ๑๘๙๓-๑๙๖๐)

ในขณะนั้น กองทัพแดงโซเวียตได้ผลักดันให้พรรคคอมมิวนิสต์ร่วมกับพรรคการเมืองอื่นจัดตั้งกลุ่มประชาธิปไตยแห่งชาติในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๔ โดยมิ เปตรู กรอซา (Petru Groza, ๑๘๘๔-๑๙๕๘) ผู้นำแนวผู้ถือคันไถ (Frontul Plugarilor) เป็นประธานกลุ่ม จากนั้นในวันที่ ๖ มีนาคม ค.ศ.๑๙๔๕ โซเวียตร่วมกับกลุ่มประชาธิปไตยแห่งชาติ กดดันให้รัฐบาลเก่าของนายกรัฐมนตรีนิโกลา ราเดสคู (Nicolae Rădescu, ๑๘๗๔-๑๙๕๓) ลาออก และให้กลุ่มประชาธิปไตยได้เข้าเป็นรัฐบาล เปตรู กรอซาได้เป็นนายกรัฐมนตรี และพรรคคอมมิวนิสต์เข้าร่วมรัฐบาล โดยปัทราชคานู ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรียุติธรรม กอร์กิว เต็ชรับตำแหน่งรัฐมนตรีสื่อสาร และ วาสิเล ลูกา (Vasile Luca, ๑๘๙๘-๑๙๖๓) รับตำแหน่งรัฐมนตรีคลัง ได้มีการกวาดล้างจับกุมนักการเมืองเจ้าหน้าที่ ตลอดจนประชาชนที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับรัฐบาลอันโตเนสคู ในข้อหาอาชญากรรมสงครามและร่วมมือกับนาซี จากนั้นรัฐบาลได้ใช้นโยบายปฏิรูปที่ดินอย่างรวดเร็ว โดยนำที่ดินของขุนนางเจ้าที่ดินมาจัดสรรให้ชาวนานับ

อะนา พาเกอร์

คณะพรรคคอมมิวนิสต์โรมาเนียเมื่อยึดอำนาจใน ค.ศ. ๑๙๔๘
คนกลางภาพคือ เกออร์กู เด็ช และ นีโคไล เซาเชสคู

ล้านคน ซึ่งทำให้ได้รับความนิยมอย่างมาก แต่กษัตริย์มิฮาอิลไม่พอใจ ได้พยายามกดดันให้กรอซาลาออกจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ พระองค์ปฏิเสธที่จะลงนามในกฎหมายทุกฉบับที่ผ่านโดยคณะรัฐบาล ในที่สุดได้มีการประนีประนอม โดยรัฐบาลแนวร่วมยอมให้ฝ่ายค้านส่งตัวแทนเข้าร่วมด้วย

ทว่าพรรคคอมมิวนิสต์ขยายอำนาจได้อย่างรวดเร็ว โดยการรับสมาชิกเพิ่มและเข้าควบคุมสหภาพแรงงาน ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ มีการเปิดประชุมสมัชชาพรรค อะนา เปาเกอร์ ยังคงได้รับตำแหน่งผู้นำสำคัญ เกออร์กู เด็ชเป็นเลขาธิการพรรค และปาทรอสถานูเป็นฝ่ายทฤษฎี และด้วยการที่ถูกกดดันจากกองทัพแดงโซเวียต ทำให้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์มีบทบาทในรัฐบาลเพิ่มขึ้น กลุ่มนิยมกษัตริย์พยายามต่อต้าน และเรียกร้องให้อังกฤษและสหรัฐอเมริกาเข้าแทรกแซง แต่มหาอำนาจทั้งสองไม่ต้องการขัดแย้งกับโซเวียตต่อกรณีโรมาเนีย ในการเลือกตั้ง

ใหม่เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๖ แนวร่วมประชาธิปไตยที่นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์ ได้เสียงข้างมากถึง ๘๔.๑% ในสภาผู้แทน พรรคเกษตรกรแห่งชาติได้ ๗.๗% พรรคคอมมิวนิสต์จึงได้เป็นผู้นำในการตั้งรัฐบาลใหม่ โดยกรอซายังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อะนา เพาเกอร์ เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ แต่กระนั้น ฝ่ายพรรคเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งเป็นฝ่ายค้าน โจมตีว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยทุจริต

เมื่อโรมาเนียแพ้สงคราม รัฐบาลต้องขอมลลงนามในสัญญาปารีสในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๔๗ ซึ่งต้องเสียดินแดนและค่าปฏิกรรมสงครามให้โซเวียต หลังจากนั้น รัฐบาลที่นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์ก็เริ่มจับกุมผู้นำฝ่ายค้าน และบีบให้มีการยุบพรรคการเมืองฝ่ายอื่นๆ เช่น พรรคเสรีนิยม พรรคเกษตรกรแห่งชาติ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๙๔๗ ต่อมาก็มีการรวมพรรคคอมมิวนิสต์กับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย เป็นพรรคผู้ใช้แรงงานโรมาเนีย กอร์กีอู เด็ช เข้ารับตำแหน่งเลขาธิการ และพรรคได้เข้ายึดอำนาจการบริหารทั้งหมด จากนั้นก็ได้มีการลงมติยกเลิกระบอบกษัตริย์ในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๗ โดยกษัตริย์มิสายหนีไปสวิตเซอร์แลนด์ และรัฐบาลกรอซาก็ประกาศให้โรมาเนียเป็นสาธารณรัฐประชาชน

๕. การปฏิวัติโปแลนด์

ตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๔๓ ได้มีปัญญาชนกลุ่มหนึ่งตั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยแรงงานโปแลนด์ และลิชัวเนีย โดยมีผู้นำเช่น เฟลิกเจียชินสกี (Feliks Dzierzynski, ๑๘๗๗-๑๙๒๖) และโรซา ลูกชมบวร์ก เป็นต้น ซึ่งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยนี้ ต่อมาได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยแรงงานรัสเซีย และร่วมในการปฏิวัติรัสเซีย ค.ศ.๑๙๑๗ ด้วย วันที่ ๑๖ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๑๘ ก็ได้ตั้งเป็นพรรคคอมมิวนิสต์หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า 'พรรคกรรมกรคอมมิวนิสต์แห่งโปแลนด์ (Komunistyczna Partia Robotnicza Polski-KPRP.)' นำโดย ออดอล์ฟ วาร์สกี (Adolf Warski, ๑๘๖๘-๑๙๓๕) และพรรคพยายาม

ก่อนการปฏิวัติในระบอบที่ก่อกองครามโซเวียตรัสเซีย-โปแลนด์ แต่ล้มเหลว จึงถูกปราบอย่างรุนแรง และถูกประกาศให้เป็นพรรคนอกกฎหมาย ใน ค.ศ. ๑๙๑๕ สมาชิกจำนวนมากต้องหนีไปลี้ภัยในโซเวียต บางส่วนที่ เหลืออยู่ต้องลงเคลื่อนไหวเป็นพรรคการเมืองใต้ดิน แต่ก็ได้มีบทบาท มากนัก และในที่สุดก็ถูกยุบโดยโยเซฟ สตาลินเมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๘ ผู้นำ พรรคจำนวนมากถูกกวาดล้าง

จนเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศโปแลนด์อยู่ภายใต้ การยึดครองของเยอรมนี ได้มีการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นในลอนดอนนำโดย สตานิสวาฟ มิโคไวชชีก (Stanisław Mikołajczyk, ๑๘๐๑-๑๙๖๖) ผู้นำ พรรคเกษตรกรแห่งชาติ ขณะที่ภายในประเทศได้เกิดขบวนการต่อสู้เพื่อ เอกราชมากมายที่ใหญ่ที่สุดคือ กลุ่มกองทัพบ้านเกิดเมืองนอน (AK) นำโดย สเตฟาน โรเฟทสกี (Stefan Rowecki, ๑๘๙๕-๑๙๔๔) ซึ่งถูกขึ้น สู้ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ แล้วพ่ายแพ้ถูกเยอรมนีปราบลงได้ นอกจากนี้ ก็คือ พรรคคอมมิวนิสต์ที่ต้งขึ้นใหม่ ในชื่อว่า พรรคกรรมกร โปแลนด์ (Polska Partia Robotnicza-PPR) เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๒ นำโดย มาร์เซลี นอฟอตกา (Morcei Nowotka, ๑๘๙๓-๑๙๔๒) ต่อมา

กลุ่มผู้นำกองทัพบ้านเกิดเมืองนอนโปแลนด์ ค.ศ. ๑๙๔๔

สτανิสวอฟ มิโคไวชชีก

ในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑ ฟวาคี สวาฟ โคมูวกา (Władysław Gomułka, ๑๙๐๕-๑๙๘๒) ได้รับเลือกเป็น เลขาธิการพรรค และมีการตั้งกองทัพ ประชาชนโปแลนด์ (Armie Ludowa) ขึ้นทำการต่อสู้กับเยอรมนีเช่นกัน เพียงแต่กองทัพประชาชนมีขนาดเล็ก กว่ากองทัพบ้านเกิดเมืองนอนอย่างมาก

รัฐบาลพลัดถิ่นโปแลนด์ที่กรุง ลอนดอนขัดแย้งกับสหภาพโซเวียตใน เรื่องกรณีสังหารหมู่ที่ปาดะทิน ดังนั้น ในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ค.ศ.๑๙๔๔

เมื่อกองทัพแดงโซเวียตเริ่มรุกไล่กองทัพเยอรมนีจนถอยเข้ามาใกล้โปแลนด์ โซเวียตก็สนับสนุนให้มีการตั้งคณะมนตรีเพื่อบริหารประเทศชั่วคราวขึ้น ที่เมืองลูบลิน คณะมนตรีนี้นำโดยเอ็ดวาร์ท โอซุพกา-มอราฟสกี (Edward Osóbka-Morawski, ๑๙๐๕-๑๙๕๗) กรรมการพรรคกรรมกรโปแลนด์เข้ารับตำแหน่งเลขาธิการ ต่อมาคณะมนตรีนี้ได้ตั้งเป็นรัฐบาลชั่วคราวในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๔ รัฐบาลชุดนี้เป็นรัฐบาลชุดที่มาพร้อมกับ กองทัพประชาชนโปแลนด์ และกองทัพแดงโซเวียต เข้าปลดปล่อยโปแลนด์เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ.๑๙๔๕ ซึ่งนอกเหนือจากการขับไล่กองทัพเยอรมนีแล้ว กองทัพแดงโซเวียตก็ปราบปรามฝ่ายกองทัพบ้านเกิดเมืองนอนด้วย เพื่อให้รัฐบาลชั่วคราวมั่นคง และรัฐบาลชั่วคราวชุดนี้ได้ลงนามในสัญญามิตรภาพกับสหภาพโซเวียตในวันที่ ๒๑ เมษายน ค.ศ.๑๙๔๕ โดยยอมรับเส้นพรมแดนใหม่ที่สหภาพโซเวียตกำหนด ซึ่งทำให้โปแลนด์มีพรมแดนร่นมาทางตะวันตก โดยได้คืนแดนจากเยอรมนี แต่เสียดินแดนทางตะวันออกจำนวนมากแก่สหภาพโซเวียต รัฐบาลพลัดถิ่นของมิโคไวชชีกคัดค้านการปรับพรมแดน เช่นนี้ แต่มหาประเทศ

ตะวันตกยังต้องการประนีประนอมกับสหภาพโซเวียต จึงผลักดันให้รัฐบาลพลัดถิ่นโปแลนด์อ่อนปวน โดยยึดแนวเส้นเกอร์ซอนเป็นเขตแดน ต่อมาในการประชุมที่ยัลตา ในแหลมไครเมีย วันที่ ๔-๑๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๔๕ อังกฤษและสหรัฐอเมริกาก็ยอมรับพรมแดนตะวันออกของโปแลนด์ ตามข้อเสนอของสหภาพโซเวียต

ดังนั้นต่อมา เมื่อถึงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ค.ศ.๑๙๔๕ รัฐบาลพลัดถิ่นที่ลอนดอนจึงต้องยอมประนีประนอมกับรัฐบาลชั่วคราว ส่งผลให้เกิดการตั้งรัฐบาลผสมแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่เป็นรัฐบาลรักษาการ โดยให้ตำแหน่งแก่ผู้นำรัฐบาลพลัดถิ่นที่มาจากลอนดอนด้วย ๕ ตำแหน่ง เช่น มิโคไวชชีครับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเกษตร เป็นต้น และในการประชุมมหาประเทศที่ปอตสדם (Potsdam) วันที่ ๒๘ กรกฎาคม รัฐบาลโปแลนด์ก็ได้รับการรับรองจากมหาประเทศสัมพันธมิตร ตามข้อตกลงที่โปแลนด์จะต้องร่นพรมแดนทางตะวันตกให้แก่โซเวียต และได้

การปรับดินแดนโปแลนด์หลังสงครามโลกครั้งที่สอง

ดินแดนใหม่ทดแทนจากเยอรมนี ทำให้โปแลนด์ใหม่จึงมีขนาดเล็กลงกว่าเดิมราว ๑ ใน ๕ มีประชากรลดลงเหลือ ๒๔ ล้านคนจาก ๓๕ ล้านคนในช่วงก่อนสงคราม แต่มีเอกภาพทางเชื้อชาติมากขึ้น เพราะเสียดินแดนส่วนที่เป็นที่อาศัยของเชื้อสายยูเครน และเบโลรุสเซีย และมีการสังหารหมู่ชาวยิวจำนวนมากระหว่างสงคราม และหลังสงครามยังมีการขับประชาชนเชื้อสายเยอรมัน ไปยังประเทศเยอรมนี

ใน ค.ศ.๑๙๔๖ กองทัพแดงโซเวียตยังคงควบคุมโปแลนด์อย่างเข้มงวด ในระหว่างนี้การปราบปรามจับกุมผู้นำกองทัพบ้านเกิดเมืองนอน และกลุ่มต่อต้านคอมมิวนิสต์ยังคงดำเนินต่อไป ประมาณว่ามีผู้ถูกจับกุมมากกว่า ๕ หมื่นคน กลุ่มกองทัพบ้านเกิดเมืองนอนยังคงพยายามต่อสู้ต่อไป โดยตั้งกองต่อสู้ในเขตชนบท จนกระทั่งลูก้า ซิเยบลิญสกี (Lukasz Ciepliński, ๑๙๑๓-๑๙๕๑) ผู้นำคนสุดท้ายถูกจับในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๔๗ การต่อสู้จึงสิ้นพลังลง

แต่ปัญหาหลักอีกประการหนึ่งคือ พรรคเกษตรกรแห่งชาติยังเป็นที่ยอมรับอย่างมากในหมู่ประชาชน ดังนั้น รัฐบาลชั่วคราวจึงชะลอการจัดการเลือกตั้ง และเปิดทางให้พรรคกรรมกรโปแลนด์ขยายตัว โดยรับสมาชิกที่เป็นกรรมกรชาวนาเพิ่มเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการสร้างหลักฐานเพื่อแสดงให้เห็นว่า สมาชิกพรรคเกษตรกรบางส่วนมีการร่วมมือที่จะก่อการร้ายต่อประเทศโปแลนด์ เมื่อเป็นเช่นนี้ ในวันที่ ๒๙ เมษายน ค.ศ.๑๙๔๖ พรรคเกษตรกรจึงลาออกจากการร่วมในรัฐบาลแห่งชาติ และแสดงบทบาทเป็นพรรคฝ่ายค้านเต็มตัว

เมื่อชะลอการเลือกตั้งจนกระทั่งพรรคกรรมกรสังคมนิยมพร้อมจึงได้มีการจัดการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ค.ศ.๑๙๔๗ นอกจากนั้นยังมีการจับกุมผู้นำพรรคเกษตรกรนับร้อยคนไว้ในคุก ให้การโหมโฆษณาพรรคกรรมกรแต่พรรคเดียว และใช้อำนาจรัฐในการควบคุมสถานีเลือกตั้งด้วยวิธีการเหล่านี้ จึงทำให้แนวร่วมประชาธิปไตย ที่นำโดยพรรคกรรมกรและพรรคสังคมนิยมได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้นถึง ๓๕๐ จาก ๔๔๔ ที่

นั่งในสภา อังกฤษและสหรัฐ อเมริกาคัดค้านผลการเลือกตั้งดังกล่าว ว่าเป็นการทุจริต แต่ไม่มีผลในทางปฏิบัติ ดังนั้น แนวร่วมประชาธิปไตย จึงตั้งรัฐบาลใหม่เพื่อบริหารประเทศ โดยโบเลสวอฟ เบียร์ูท (Belostaw Bierut, ๑๘๙๒-๑๙๕๖) ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ได้เป็นประธานาธิบดี พรรคเกษตรกรถูกบีบให้ลดบทบาทลงทุกที ดังนั้น มิโคไวชชีคต้องหนีจากประเทศไปลี้ภัยยังลอนดอนในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๗ และสมาชิกพรรคเกษตรกรแห่งชาติที่เหลือถูกบีบให้ยุบตัวลง เช่นเดียวกับพรรคการเมืองฝ่ายอื่น ส่วนปีกซ้ายของพรรคสังคมนิยมได้ยุบรวมกับพรรคกรรมกร เปลี่ยนชื่อเป็น 'พรรคเอกภาพกรรมกรแห่งโปแลนด์' (*Polska Zjednoczona Partia Robotnicza-PZPR*) กลายเป็นพรรคปกครองประเทศเพียงพรรคเดียว

๖. การปฏิวัติฮังการี

พรรคคอมมิวนิสต์ฮังการีแยกตัวมาจากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ออสเตรียเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๙๑๘ มี เบลา กุน เป็นหัวหน้าพรรค พรรคคอมมิวนิสต์ประสบความสำเร็จในการยึดอำนาจในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๙๑๙ และสถาปนาโซเวียตฮังการีขึ้น แต่ก็ถกกองทัพโรมานีเยยกมาปราบ การปฏิวัติจึงล้มเหลว เบลา กุน และผู้นำอื่นๆ ลี้ภัยยังโซเวียต พรรคคอมมิวนิสต์ถูกประกาศให้เป็นพรรคที่ผิดกฎหมาย หลังจากนั้นอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ก็ถูกกวาดล้างอย่างหนัก จนเคลื่อนไหวกว้างไกลในประเทศได้อย่างยากลำบาก ต่อมาคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์ฮังการีส่วนใหญ่ที่ลี้ภัยในโซเวียต จะถูกกล่าวหาว่าเป็นลัทธิทรอตสกี^๓ และถูกกวาดล้างด้วยกลไกอำนาจของโยเซฟ สตาลิน ผู้นำโซเวียต รวมทั้งเบลา กุน ซึ่งถูกจับกุมในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๙๓๗ และถูกประหารเป็นการลับในเวลาต่อมา จากนั้นองค์การคอมมิวนิสต์สากลก็

^๓ แนวทางทรอตสกี มาจากชื่อของ ลีออน ทรอตสกี (Leon Trotsky, ๑๘๗๙-๑๙๔๗) อดีตกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต ที่เป็นคู่แข่งของสตาลิน ทรอตสกีถูกขับจากพรรค และถูกโจมตีว่า มีแนวทางผิดพลาด และเป็นหัวโจกลัทธิแก๊ง

มัทยาช ราโคซี

สังยุบพรรคคอมมิวนิสต์
ฮังการีเดิม แล้วตั้งพรรคใหม่ใน
วันที่ ๑๐ มิถุนายน ค.ศ.๑๙๓๕
ผู้นำที่เหลืออยู่ก็คือ เกออร์กี
ลูกาซ (Kyörgy Lukács,
๑๘๘๔-๑๙๗๑) และมัทยาช
ราโคซี (Mátyás Rákosi,
๑๘๕๒-๑๙๗๑) โดยเฉพาะรา
โคซีนั้น เดิมเป็นนายทหารไป
รบในกองทัพออสเตรีย-ฮังการี
และถูกจับเป็นเชลยในรัสเซีย
จึงได้ตื่นตัวและมีส่วนร่วมใน

การปฏิวัติรัสเซีย เมื่อสงครามยุติลง เขาได้ร่วมการปฏิวัติกับเบลาคูน และ
เมื่อการปฏิวัติล้มเหลวก็ลี้ภัยมายังสหภาพโซเวียต เขากลับฮังการีใน
ค.ศ.๑๙๒๔ เพื่อไปเคลื่อนไหวใต้ดินจนกระทั่งถูกจับกุมตัวและถูก
ลงโทษจำคุกอย่างยาวนาน จนถึง ค.ศ.๑๙๔๐ เขาออกจากคุกและเดิน
ทางไปสหภาพโซเวียต และได้รับตำแหน่งเลขาธิการพรรค

ในขณะที่เยอรมนียึดครองฮังการี ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม
ค.ศ.๑๙๔๔ โซเวียตได้ผลักดันให้มีการจัดตั้งรัฐบาลแนวร่วมเอกราช
แห่งชาติขึ้นที่เมืองเดเบรเซน (Debrecen) ซึ่งในขณะนั้นอยู่ในการยึดครอง
ของโซเวียตแล้ว รัฐบาลชุดนี้นำโดยเบลลา มิโคลซ (Béla Miklós,
๑๘๕๐-๑๙๔๘) ซึ่งเป็นนายทหารฮังการีที่นำกองทหารมาเข้าร่วมกับ
ฝ่ายโซเวียต นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ทั้งตัวแทนของรัฐบาล
ฮอว์รีที่ถูกเยอรมนีโค่นอำนาจ ตัวแทนฝ่ายประชาธิปไตย พรรคเกษตรกร
พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย และพรรคคอมมิวนิสต์ ต่อมาเมื่อฮังการีถูก
ยึดครองโดยกองทัพแดงรัสเซียตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน ค.ศ.๑๙๔๕
รัฐบาลแนวร่วมเอกราชแห่งชาติ ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐบาลรักษาการ

บริหารประเทศต่อไป โดยพรรคฝ่ายซ้ายหลายพรรคร่วมมือกัน พรรคคอมมิวนิสต์ได้รับรัฐมนตรีหลายตำแหน่ง

รัฐบาลรักษาการมีปัญหาค่อนข้างแก้ไขจำนวนมาก โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่เสียหายยับเยิน บ้านเมืองถูกทำลายอย่างหนัก โดยเฉพาะเมืองหลวงบูดาเปสต์ที่ตกเป็นสมรภูมิตนนานกว่า ๒ เดือน ประชาชนว่างงานเป็นจำนวนมาก และยังมีอดิศาหาร ข้าราชการ อีกหลายหมื่นคนที่ถูกจับกุมในฐานะเชลยสงคราม ในระยะนี้เองผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ที่ลี้ภัยในโซเวียตเดินทางกลับ มีมัทยาช ราโคซี เป็นเลขาธิการ จากนั้นพรรคคอมมิวนิสต์ก็เร่งสร้างอิทธิพล มีการประชุมสมัชชาพรรคที่บูดาเปสต์เดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๕

เมื่อมีการเลือกตั้งวันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๕ ซึ่งเป็นการเลือกตั้งแบบเสรีครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของฮังการี พรรคผู้ผลิตน้อย (Független Kisgazda Pártja) ได้ ๒๔๕ ที่นั่ง พรรคคอมมิวนิสต์ได้คะแนนเสียงเพียง ๑๐ ที่นั่ง พรรคสังคมนิยมได้ ๖๘ ที่นั่ง พรรคเกษตรกรได้ ๒๓ ที่นั่ง แต่กองทัพโซเวียตได้บีบบังคับให้ตั้งรัฐบาลผสมแห่งชาติที่ประกอบด้วยพรรคการเมืองทุกพรรค โซลตัน ทิลดี (Zoltán Tildy, ๑๘๘๘- ๑๙๖๑) จากพรรคผู้ผลิตน้อย เป็นประธานาธิบดี ตัวแทนจากพรรคคอมมิวนิสต์คือ อิมเร นอย (Imre Nagy, ๑๘๙๖-๑๙๕๘) รับตำแหน่งรัฐมนตรีเกษตร และ ลาสโล รอยก์ (László Rajk, ๑๙๐๕-๑๙๔๘) รับตำแหน่งรัฐมนตรีมหาดไทยและผู้บัญชาการตำรวจ ในที่สุด รัฐบาลใหม่ได้ประกาศเป็นสาธารณรัฐ โดยรัฐสภาลงมติล้มเลิกระบอบกษัตริย์ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๖

โซลตัน ทิลดี

กรุงบูดาเปสต์ ค.ศ.๑๙๔๕ ซึ่งเสียหายยับเยินจากสงคราม

ต่อมาเดือนกุมภาพันธ์ค.ศ.๑๙๔๗ เกิดความขัดแย้งในแนวร่วมกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์สังคมนิยมของเบลกา โควาชส์ (Béla Kovács, ๑๙๐๘-๑๙๕๙) เลขาธิการพรรคผู้ผลิตน้อยในข้อหา 'ต่อต้านสาธารณรัฐ' และเตรียมแผนโค่นล้มรัฐบาลด้วยอาวุธ จากนั้นก็มีการจับกุมผู้นำพรรคผู้ผลิตน้อยอีกหลายคน สมาชิกที่เหลือได้ย้ายมาสังกัดพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้รัฐบาลต้องลาออกมีการยุบสภา และเลือกตั้งใหม่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ค.ศ.๑๙๔๗ พรรคคอมมิวนิสต์ได้เสียงเพียง ๒๖% แต่ยังได้เสียงมากที่สุด พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้คะแนนเสียง ๑๕% พรรคผู้ผลิตน้อยก็ได้คะแนนเสียง ๑๕% เช่นกัน ดังนั้น พรรคคอมมิวนิสต์จึงตั้งรัฐบาลร่วมกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย เริ่มมีการจับกุมและยุบพรรคฝ่ายอื่นทั้งหมด และพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยกับพรรคคอมมิวนิสต์ยุบรวมกันในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๙๔๘ เรียกชื่อใหม่ว่า 'พรรคประชาชน ผู้ใช้แรงงานฮังการี' (Magyar Dolgozók Pártja-MDP.) และได้คุมอำนาจเด็ดขาด มีการจับกุมกวาดล้าง 'ศัตรูของสังคมนิยม' จำนวนนับแสนคน โดยนำ

ผู้ต้องหาเหล่านี้ไปไว้ในค่ายกักกัน ซึ่งรวมทั้งกลุ่มชนชั้นนายทุน เจ้าที่ดิน เจ้าหน้าทีรัฐบาลสมัยซอร์รี แม้กระทั่งบาทหลวงทั้งหลาย ก็ถูกดำเนินคดีในข้อทรยศต่อชาติ สิทธิพิเศษทางศาสนาของนักบวชเหล่านี้ถูกยกเลิก ทรัพย์สินทั้งหมดของศาสนจักรถูกโอนเข้าเป็นของรัฐ ประชาชนได้รับสิทธิที่จะไม่ต้องนับถือศาสนาใดๆ

๗. การปฏิวัติเชโกสโลวาเกีย

พรรคคอมมิวนิสต์เช็ก ตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๙๑๘ ที่มอสโคว์โดยเชลยศึกส่วนหนึ่งที่ร่วมการปฏิวัติรัสเซีย นำโดยอะโลอิส มูนา (Alois Muna, ๑๘๘๖-๑๙๕๓) ในระยะแรกถือเป็นส่วนหนึ่งของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเช็ก เมื่อ ค.ศ.๑๙๒๑ จึงแยกออกมาเป็นอิสระ ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์สโลวาเกีย แยกมาจากพรรคคอมมิวนิสต์ฮังการี และเคยร่วมปฏิวัติกับเบลกา กุณมาแล้ว โดยการสร้างสาธารณรัฐโซเวียตสโลวาเกีย ค.ศ.๑๙๑๘ ต่อมาใน ค.ศ.๑๙๒๑ พรรคคอมมิวนิสต์สโลวาเกียร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์เช็กตั้งเป็น 'พรรคคอมมิวนิสต์เชโกสโลวาเกีย' มีผู้นำคือ โบฮูมีร์ ชเมรัล (Bohumír Šmeral, ๑๘๘๐-๑๙๕๑) ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง และได้พัฒนาเป็นพรรคใหญ่อันดับสองในการเลือกตั้ง ค.ศ.๑๙๒๕ โดยได้คะแนนเสียงประชาชนถึง ๑๓.๗% จากนั้นก็ยังคงเป็นพรรคสำคัญในรัฐสภาต่อมา

เมื่อเกิดกรณีมิวนิคเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๓๘ พรรคคอมมิวนิสต์เชโกสโลวาเกียถูกปราบปราม กรรมการกลางพรรคนำโดยคลีเมนต์ กอตวาลด์ (Klement Gottwald, ๑๘๘๖-๑๙๕๓) ต้องหนีไปมอสโคว์ ในระหว่างนั้น เชโกสโลวาเกียถูกผนวกโดยเยอรมนีและฮังการี ประธานาธิบดีเอดวาร์ด เบเนชลีย์ตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่ลอนดอน ขณะที่แคว้นสโลวาเกียแยกตัวเป็นประเทศอิสระ มี โยเซฟ ทิโซ หัวหน้าพรรคประชาชนสโลวาเกีย รับตำแหน่งประธานาธิบดี และต่อมาเปลี่ยนเป็นตำแหน่ง 'ท่านผู้นำ (vosca)' ส่วนวอยเทก ตุกา (Vojtech Tuka, ๑๘๘๐-๑๙๕๖) เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐสโลวาเกียอิสระนี้ปกครองประเทศใน

ระบบนาซีอย่างชัดเจน และร่วมมือกับเยอรมนีเต็มที่ โดยนำประเทศเข้าร่วมกับฝ่ายอักษะ ส่งทหารชาวสโลวักจำนวนนับแสนคนไปร่วมรบในโซเวียต นายกรัฐมนตรีตุกาก็เป็นชาวสโลวักเชื้อสายแมกยาร์ เกลียคซังชาวเช็ก และมีทัศนคติแน่วแน่มั่นเป็นแบบนาซี จึงได้มีการตั้งกองกำลังฝ่ายขวา เรียกว่า 'หน่วยรักษาการลิ่งโกวา (Hlinkova Garde)' เป็นกองกำลังกวาดล้างศัตรูทางการเมืองของรัฐ นอกจากนี้ รัฐบาลสโลวาเกียยังร่วมมือจับชาวฮิวไนสสโลวาเกียนับแสนคนเข้าค่ายกักกันและสังหาร

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๑ ก่อให้เกิดขบวนการใต้ดินกู้ชาติมากมายในดินแดนเช็ก และสโลวาเกีย พรรคคอมมิวนิสต์ก็เข้าร่วมในขบวนการกู้ชาติด้วย โดยร่วมมือกับรัฐบาลพลัดถิ่นของเบนเนช กลุ่มขบวนการกู้ชาติเหล่านี้พยายามก่อการลุกขึ้นสู้โค่นล้มรัฐบาลทิโซ และต่อต้านเยอรมนี โดยเฉพาะการลุกขึ้นสู้ครั้งใหญ่ในสโลวาเกีย ซึ่งเริ่มในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ ที่เมืองบังสกาบรีสตริกา (Banská Bystrica) โดยหน่วยทหารของพลจัตวายาน โกลเลียน (Ján Golian, ๑๘๙๐-๑๙๔๕) และพลตรีรูคอล์ฟ วิสต์ (Rudolf Viest, ๑๘๙๐-๑๙๔๕) ก่อการปฏิวัติยึดเขตภาคกลางสโลวาเกียได้ แม้ว่าการต่อสู้จะล้มเหลว แต่กองทัพเยอรมนีต้องใช้เวลาปราบปรามถึง ๔ เดือน ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ส่วนนายพลผู้นำการลุกขึ้นสู้ทั้งสองคนถูกจับกุมทรมานและประหารชีวิตในค่ายกักกันของเยอรมนี และหลังจากนั้น เยอรมนีต้องส่งกองทัพควบคุมสโลวาเกียโดยตรง

นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดตั้งกองทัพเชโกสโลวาเกียอิสระที่ ๑ ในดินแดนโซเวียต นำโดยพลเอก

พลจัตวา ยาน โกลเลียน

ลุดวิก สโวโบดา (Ludvík Svoboda, ๑๘๙๕-๑๙๗๕) กองทัพนี้เข้าสู่สงครามในการรบที่เมืองโซโกโลโว (Sokolovo) ในยูเครน โดยร่วมมือกับกองทัพแดงโซเวียต สักการะรุกของฝ่ายกองทัพเยอรมนี หลังจากนั้น กองทัพนี้ก็เข้าร่วมกับกองทัพแดงโซเวียตในการรบในแนวรบตะวันออกตลอดสงคราม

ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ รัฐบาลรักษาการของเอ็ดวาร์ด เบเนช ได้ลงนามในสัญญามิตรภาพ ๒๐ ปี ระหว่างโซเวียตและเชโกสโลวาเกีย ทั้งนี้ บทเรียนจากกรณีมิวนิคที่ผู้นำเชโกสโลวาเกีย รู้สึกว่า ถูกฝ่ายตะวันตกทอดทิ้ง เบเนชจึงเห็นว่า ความมั่นคงของเชโกสโลวาเกียในอนาคตต้องขึ้นกับการผูกมิตรกับโซเวียต และยังเห็นแนวโน้มว่า โซเวียตจะเป็นฝ่ายชนะสงคราม เมื่อกองทัพแดงโซเวียตและกองทัพเชโกสโลวาเกียได้ล้มล้างรัฐอิสระสโลวาเกียโดยยึดกรุงบราติสลาวาในวันที่ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๕ และยึดกรุงปรากปลดปล่อยเชโกสโลวาเกียได้ในวันที่ ๕ พฤษภาคม กรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้กลับมายังประเทศด้วย จากนั้นได้มีการรื้อฟื้นสถานะของประเทศก่อนสงคราม เอ็ดวาร์ด เบเนช กลับมาเป็นผู้นำรัฐบาลรักษาการ แนวร่วมแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยพรรค ที่ต่อต้านนาซีทั้งหลาย รวมทั้งพลเอกสโวโบดา ได้รับตำแหน่ง รัฐมนตรีกลาโหม มีการกวาดล้างผู้นำเช็กและสโลวาเกีย รวมทั้งนายทหารที่ร่วมมือกับเยอรมนี และขับไล่ประชาชนเชื้อสายเยอรมัน ๒.๕ ล้านคน ออกจากประเทศ

ในระหว่างนี้ พรรคคอมมิวนิสต์เชโกสโลวาเกียเริ่มมีอิทธิพลมากขึ้น โดยมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึง

เอ็ดวาร์ด เบเนช

Manday, November 1945, 1945, 1945

ล้านคนภายใน ๑ ปี หลังจาก สงคราม วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกหลังสงคราม พรรคคอมมิวนิสต์ได้เสียงถึง ๓๑.๕% ซึ่งส่วนมากจะได้จาก ทางเขตเช็ก ส่วนในสโลวาเกีย พรรคประชาธิปไตย เป็นพรรค ที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุด คือ ๖๒% แต่โดยรวมแล้ว แนวร่วมแห่งชาติที่นำโดยพรรค คอมมิวนิสต์ได้เสียงสนับสนุน มากที่สุด จึงได้เป็นแกนนำ จัดตั้งรัฐบาลกบฏ กอควาลด์ หัวหน้าพรรคคอมมิวนิสต์ได้

โปสเตอร์แสดงให้เห็นความยินดีในการปฏิวัติ ของประชาชนเชโกสโลวาเกียทุกเหล่า

เป็นนายกรัฐมนตรี เบเนชยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี

แต่เมื่อตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศแล้ว ได้มีปัญหาขัดแย้งใน ด้านนโยบายระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับพรรคแนวร่วมอื่นๆ โดยเฉพาะในด้านการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และการยี่ดิวสาหกิจสำคัญเข้า เป็นของรัฐ นอกจากนี้ โซเวียตยังกดดันให้รัฐบาลกอควาลด์ปฏิเสธเข้าร่วมแผนการมาร์แชล ซึ่งเป็นแผนการฟื้นฟูยุโรปที่เสนอโดยสหรัฐอเมริกา โดยที่พรรคร่วมรัฐบาลฝ่ายอื่นไม่เห็นด้วย ความขัดแย้งรุนแรงมากขึ้น จนเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๘ รัฐมนตรีฝ่ายพรรคอื่น ๑๒ คน ลาออกเพื่อกดดันให้มีการเลือกตั้งใหม่ ฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์จึงได้ จัดการประชุมประชาชน อีกทั้งเคลื่อนไหวโฆษณาเพื่อสนับสนุนการปฏิวัติ และต่อต้านพรรคการเมืองฝ่ายอื่น

ในที่สุด วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๘ พรรคคอมมิวนิสต์

ถังก่อการยึดอำนาจได้สำเร็จโดยพลเอกสโวโบดา ซึ่งถือเป็น 'วีรบุรุษแห่งชาติ' ประกาศสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์ จากนั้นรัฐบาลก็ประกาศปิดหนังสือพิมพ์ฝ่ายเสรีนิยมทั้งหมด และกวดขันจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่ประกอบด้วยคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น นอกจาก ยาน มาซาริก (Jan Masaryk, ๑๘๘๖-๑๙๔๘) เพียงคนเดียว ที่อยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศ รัฐบาลประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนพฤษภาคม ต่อมา ยาน มาซาริก ก็ถึงแก่กรรมอย่างมีเงื่อนงำในวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ.๑๙๔๘ ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์กุมอำนาจได้โดยสิ้นเชิง

ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๔๘ รัฐสภาชุดเดิมได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ให้เชโกสโลวาเกียเป็น 'สาธารณรัฐประชาชน' ในขณะที่มีการเตรียมการเลือกตั้ง พรรคสังคมนิยมไปโดยถูกบีบให้ยุบรวมกับพรรคคอมมิวนิสต์ และพรรคการเมืองที่ถูกพิจารณาว่าเป็นพรรคชนชั้นนายทุนถูกยุบทั้งหมด เหลือเพียงพรรคสังคมนิยม พรรค

ทหารโซเวียตโบกธงเหนือกรุงเบอร์ลิน หลังจากได้รับชัยชนะในสงคราม

ประชาชนเช็ก และพรรคฟื้นฟูโปแลนด์ที่ยังคงอยู่ในฐานะแนวร่วมของพรรคคอมมิวนิสต์ บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงมีเพียงสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ และบุคคลที่พรรครับรองเท่านั้น ดังนั้น ในการเลือกตั้งวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๔๘ แนวร่วมแห่งชาติที่นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์จึงชนะการเลือกตั้ง ด้วยคะแนนถึง ๘๕.๒ % เมื่อเป็นเช่นนี้ พรรคคอมมิวนิสต์จึงควบคุมอำนาจได้เด็ดขาด ประธานาธิบดีเบนเชจึ๊งต้องลาออกจากตำแหน่งในวันที่ ๒ มิถุนายน กอดวาสค์รับตำแหน่งประธานาธิบดีแทน และติดตามมาด้วยการกวาดล้างจับกุมประชาชนจำนวนหลายหมื่นคน ในชื่อว่าเป็นศัตรูกับสังคมนิยม ได้มีการนำตัวผู้นำฝ่ายต่อต้าน ๑๓ คน มาพิจารณาคดีอย่างเปิดเผยในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๕๐ ผู้ต้องหาทุกคนถูกตัดสินว่ามีความผิดจริงและถูกลงโทษ

๕.๖ การแบ่งเยอรมนี

พรรคคอมมิวนิสต์เยอรมนีตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.๑๙๑๘ เริ่มต้นจากสันนิบาตสปาร์ตาคัส ที่นำโดยคาร์ล ลิปเนคต์ (Karl Liebknecht, ๑๘๗๑-๑๙๑๘) และโรซา ลุกเซมบวร์ก ซึ่งพยายามก่อการลุกขึ้นสู้ในเยอรมนีเมื่อ ค.ศ.๑๙๑๘ แต่ประสบความล้มเหลว และผู้นำทั้งสองถูกสังหารชีวิตในวันที่ ๑๕ มกราคม ค.ศ.๑๙๑๘ หลังจากนั้น พรรคคอมมิวนิสต์ได้พยายามสร้างความนิยมขึ้นใหม่ และประสบความสำเร็จอย่างมาก จนกลายเป็นคู่แข่งอำนาจของพรรคนาซี ต่อมา เมื่อฮิตเลอร์ขึ้นสู่อำนาจ จึงใช้นโยบายกวาดล้างปราบปรามรุนแรง พรรคคอมมิวนิสต์จึงเสื่อมอิทธิพล สมาชิกจำนวนมากถูกจับกุมหรือต้องลี้ภัยไปไซบีเรีย และแทบไม่มีอิทธิพลใดๆ หลงเหลืออีกในระบอบที่พรรคนาซีครองอำนาจ

เมื่อเยอรมนีแพ้สงคราม ประเทศถูกสัมพันธมิตรยึดครองตั้งแต่ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๔๕ โดยถูกแบ่งเขตเป็น ๕ เขต สหรัฐอเมริกา ไชเวียต อังกฤษ ฝรั่งเศสและโปแลนด์ยึดไว้คนละเขต ส่วนกรุงเบอร์ลิน

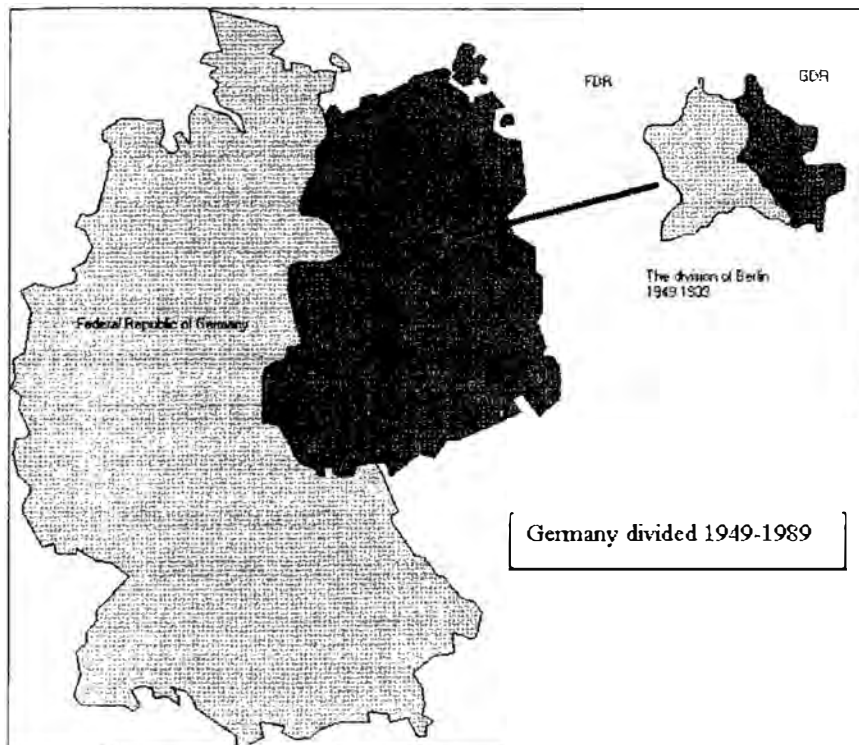
ก็ถูกแบ่งเป็น ๔ เขตด้วย โดยมหาอำนาจ ๔ ประเทศ ยึดไว้คนละเขต เช่นกัน นอกจากนี้ออสเตรียก็จะถูกแบ่งเป็น ๔ เขตในลักษณะเดียวกัน ต่อมาโปแลนด์ได้ผนวกส่วนที่ยึดครองเข้ากับประเทศโปแลนด์ สำหรับ ส่วนที่เป็นเยอรมนีฝ่ายสัมพันธมิตรมิได้มีโครงการที่เห็นพ้องต้องกัน ในการที่จะดำเนินการ การลงนามในสัญญาสันติภาพกับเยอรมนีก็ไม่ได้ มีขึ้น เพราะมิได้มีการตั้งรัฐบาลใหม่ของเยอรมนีขึ้นมา จนกระทั่งถึง เดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๕ จึงได้มีการตั้งคณะมนตรีปกครองของ สัมพันธมิตร (Allied Control Council-ACCI) ทำหน้าที่บริหารแทน รัฐบาลเยอรมนีและออสเตรีย ในขณะเดียวกันก็ได้มีการตั้งศาลอาชญากรรม สงครามขึ้นพิจารณาคดีผู้นำนาซีที่ก่อสงคราม ๒๔ คนที่เมืองนูรมเบิร์ก (Nuremberg) และได้ตัดสินประหารชีวิต ๑๒ คน นอกจากนี้ก็คือ การลิดรอนแสนยานุภาพของเยอรมนีทั้งหมด และเลิกลัทธิชาตินิยมทหาร ของเยอรมนี เพื่อมิให้สามารถที่จะก่อสงครามได้อีก และมหาประเทศ พันมิตรต้องมีโครงการในการจัดการศึกษาพื้นฐานในเยอรมนีใหม่ ทั้งหมด เพื่อขุดรากถอนโคนอิทธิพลความคิดแบบลัทธินาซีในหมู่ ประชาชน

ในด้านนโยบายการบริหารประเทศที่จะดำเนินการกับประเทศ เยอรมนีนั้น ประเทศพันธมิตรก็ยังไม่อาจตกลงกันได้ เพราะความขัดแย้ง ระหว่างโซเวียตและสหรัฐอเมริการุนแรงมากขึ้น หลังจากญี่ปุ่นยอมแพ้ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ การประชุมสุดยอดระดับผู้นำของฝ่าย สัมพันธมิตรก็มิได้มีขึ้นอีกเลย ในที่สุดสหรัฐอเมริกาจึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งในเยอรมนีเขตของฝ่ายตะวันตกในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๖ เพื่อตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นแบบประชาธิปไตยตะวันตก จากนั้น ก็ให้มีการตั้งรัฐบาลผสมระหว่างพรรคประชาธิปไตยคริสเตียน และพรรค สังคมประชาธิปไตย

ส่วนสหภาพโซเวียตนั้น ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๕ ได้จัดตั้ง คณะบริหารโซเวียตทหาร (Soviet Military Administration-SMA) โดยมี

บทที่ ๕ สงครามโลกครั้งที่สองและการปฏิวัติสังคมนิยม

พลเอกเกรกอรี ชุคอฟ (Gregory Zhukov, ๑๘๙๖-๑๙๗๔) แม่ทัพใหญ่โซเวียตเป็นผู้รับผิดชอบ โซเวียตอธิบายว่าเยอรมนีอยู่ในช่วงระยะผ่านที่จะต้องทำลายระบอบนาซี และสร้างประชาธิปไตยของประชาชนขึ้นแทน ซึ่งจะต้องสนับสนุนให้พรรคการเมืองของประชาชนมีบทบาทนำ โซเวียตจึงส่งเสริมบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์เยอรมนี ในที่สุด ในวันที่ ๒๑ เมษายน ค.ศ.๑๙๔๖ พรรคคอมมิวนิสต์เยอรมนียุบรวมกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย เป็น 'พรรคเอกภาพสังคมนิยม' (Sozialistische Einheitspartei Deutschland-SED) มีวิลเฮล์ม พิค (Wilhelm Pieck, ๑๘๗๖-๑๙๖๐) และออตโต โกรเทวอห์ล (Otto Grotewohl, ๑๘๙๔-๑๙๖๔) เป็นหัวหน้าและได้ลงแข่งขันในการเลือกตั้งเมื่อเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๔๖ ปรากฏว่าพรรคเอกภาพสังคมนิยมได้เสียงมากที่สุดถึง ๔๗% หลังจาก

การแบ่งเยอรมนีออกเป็นเยอรมนีตะวันตกและเยอรมนีตะวันออก ค.ศ.๑๙๔๙

การเลือกตั้งครั้งนี้ ก็มีการดำเนินการให้มีการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งพรรคเอกภาพสังคมนิยมก็ผลักดันให้รัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งเป็นแบบของโซเวียต

ในช่วงเวลานี้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและโซเวียตตึงเครียดมากขึ้น เนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้ออกธนบัตรมาใช้ในเขตยึดครอง ๓ เขตของประเทศตะวันตก โซเวียตวิตกว่ามาตรการเงินใหม่จะถูกนำมาใช้ในเขตยึดครองโซเวียตด้วย ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๘ โซเวียตจึงประกาศปิดล้อมเบอร์ลิน (Berlin Blockade) ซึ่งก็คือการปิดเขตแดน ห้ามการขนส่งทางบกสู่เบอร์ลินตะวันตก ซึ่งอยู่ลึกเข้าไปในเขตของโซเวียต ๑๕๐ กิโลเมตร โดยเป้าหมายจะขับฝ่ายสัมพันธมิตรออกจากเบอร์ลิน แต่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมแพ้ และตกลงให้ความช่วยเหลือทางอากาศอย่างเต็มที่ไปให้แก่เบอร์ลินตะวันตก โดยการลำเลียงอาหารและสิ่งจำเป็นให้กับเบอร์ลินตะวันตกทุกวัน วันละ ๔,๐๐๐ ตัน โซเวียตปิดล้อมเบอร์ลินอยู่ ๑๑ เดือนก็ยุติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ โดยยินยอมให้เบอร์ลินตะวันตกอยู่ในสถานะเช่นเดิม

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ เขตยึดครองของฝ่ายตะวันตก ๓ เขต ได้รวมเข้าเป็นประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Bundesrepublik Deutschland-BRD) หรือเรียกกันว่า 'เยอรมนีตะวันตก' และตั้งกรุงบอนน์ (Bonn) เป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ จากนั้นในวันที่ ๙ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ โซเวียตได้ผลักดันให้สภาประชาชนเยอรมนีประกาศแยกดินแดนเยอรมนีภายใต้เขตปกครองโซเวียตเป็น 'สาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมนี' (Deutsche Demokratische Republik-DDR) โดยมีเบอร์ลินตะวันออกเป็นเมืองหลวง ในส่วนนี้ต่อมาจะเรียกกันว่า 'เยอรมันตะวันออก' เยอรมนีทั้งสองส่วนต่างก็ไม่รับรองซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์ต่อกันแบบเผชิญหน้า ซึ่งก่อให้เกิดความตึงเครียดในยุโรปกลาง การเผชิญหน้ากันระหว่างเยอรมนีตะวันตกและเยอรมนีตะวันออก เป็นส่วนหนึ่งของความตึงเครียดของสงครามเย็นระยะแรก

ในเยอรมนีตะวันออก วิลเฮล์ม ฟิช รับตำแหน่งประธานาธิบดี

ประธานาธิบดีอูลเบร็คท์ ประกาศตั้งประเทศเยอรมนีตะวันออก ค.ศ.๑๙๔๙

และออตโต โกรเทวอห์ลรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่อำนาจในการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับวอลเตอร์ อูลเบร็คท์ (Walter Ulbricht, ๑๘๙๓-๑๙๗๓) ซึ่งรับตำแหน่งเลขาธิการใหญ่ของพรรคเอกภาพสังคมนิยมเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๕๐ และได้นำแนวทางอันเข้มงวดของลัทธิสเตาลินเข้ามาใช้ในประเทศ อูลเบร็คท์เป็นอดีตช่างไม้ เข้าร่วมพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมนี เมื่อ ค.ศ.๑๙๑๒ และต่อมาเป็นสมาชิกกลุ่มสันนิบาตสปาร์ตาคัส และร่วมก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์เยอรมนี เขาได้เป็นสมาชิกสภาของเมืองไลพ์ซิก ระหว่าง ค.ศ.๑๙๒๘-๑๙๓๓ เมื่อพรรคนาซีขึ้นสู่อำนาจ เขาต้องหนีไปลี้ภัยที่ปารีสและมอสโคว์ และกลับประเทศใน ค.ศ.๑๙๔๕ พร้อมกับกองทัพแดงโซเวียต ได้รับตำแหน่งสำคัญในพรรคเอกภาพสังคมนิยมต่อมา

การเมืองการปกครองในเยอรมนีตะวันออกนั้น มิได้มีการยุบพรรคการเมืองฝ่ายอื่น เช่น พรรคคริสเตียนประชาธิปไตย พรรคเกษตรกร พรรคเสรีประชาธิปไตย เพียงแต่พรรคการเมืองอื่นนอกเหนือจาก

พรรคเอกภาพสังคมนิยมเยอรมนีจะต้องเข้าร่วมในแนวร่วมแห่งชาติ (Nationale Front) เพื่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมนี ซึ่งพัฒนามาจากแนวร่วมต่อต้านนาซี อย่างไรก็ตาม พรรคเอกภาพสังคมนิยมก็เป็นผู้ควบคุมแนวทางทั้งหมดของแนวร่วม พรรคการเมืองอื่นจึงไม่มีบทบาทแต่อย่างใด

๕.๗ สงครามกลางเมืองในกรีซ

พรรคคอมมิวนิสต์กรีซ ก่อตั้งในวันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๑๘ ในชื่อว่า 'พรรคแรงงานสังคมนิยมกรีซ' (Sosialistikó Ergatikó Kómma Elládas-SEKE) โดยอับราฮัม เบนาร์อยา (Avraam Benaroya, ๑๘๘๗-๑๙๗๓) ครูชาวยิวและเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวกรรมกรระหว่างประเทศ ต่อมาในการประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ ๓ เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๔ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น 'พรรคคอมมิวนิสต์กรีซ' (Kommounistikó Kómma Elládas-KKE) รับหลักการของลัทธิมาร์กซ์-เลนิน โดยเลือก ปันเดลิส ปูลิโอปูโลส (Pandelis Pouliopoulos, ๑๙๐๐-๑๙๕๗) เป็นเลขาธิการพรรค และสร้างอิทธิพลในหมู่ชนชั้นกรรมกรและปัญญาชน รัฐบาลกรีซพยายามควบคุมปราบปราม จนถึงสมัยเผด็จการของโยอันนิส เมทักซัสได้ ๒๕ ออกประกาศให้เป็นพรรคผิดกฎหมายใน ค.ศ.๑๙๓๖ และได้กวาดล้าง ๒๕ ปราบปรามจนพรรคคอมมิวนิสต์ใกล้จะล่มสลาย สมาชิกพรรคกว่าครึ่ง ๒๕ ถูกจับกุมและอยู่ในค่ายกักกัน

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศกรีซถูกยึดครองโดย ๒๕ เยอรมนี อิตาลี อัลบาเนีย และ บุลกาเรีย ตั้งแต่เดือนเมษายน ค.ศ.๑๙๔๑ ๒๕ รัฐบาลกรีซอพยพไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นในลอนดอน นำโดยกลุ่มนิยม ๒๕ สาธารณรัฐ สำหรับกองทหารกรีกรวมทั้งกษัตริย์ออร์ซที่ ๒ ลอนไปตั้ง ๒๕ ในอียิปต์ ส่วนฝ่ายอักษะได้ตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลขึ้นปกครอง แต่รัฐบาล ๒๕ นี้ไม่สามารถคุมสภาพทั้งหมดได้ และยังคงปิดล้อมทางทะเลจากอังกฤษ ๒๕ ดินแดนกรีซจึงตกอยู่ในภาวะอนาธิปไตย ความยากลำบาก ความอดอยาก

และภาวะเงินเฟ้อ เกิดขึ้นตั้งแต่ฤดูหนาวแรกภายใต้การยึดครอง ยิ่งทำให้ความรู้สึกต่อต้านฝ่ายอักษะยิ่งรุนแรงขึ้น ใน ค.ศ.๑๙๔๓ โยอานนิส ราลลิส (Ioannis Rallis, ๑๘๗๘-๑๙๔๖) นายกรัฐมนตรีของรัฐบาลหุ่น ได้ตั้งกองกำลังฟาสซิสต์ เรียกว่า ‘หน่วยรบพิเศษรักษาความมั่นคง’ (*Táγματα Asfalías*) เพื่อควบคุมและปราบปรามประชาชนที่ต่อต้านเยอรมนี แต่ก็ไม่ได้ผลมากนัก

ในขณะนั้น มีขบวนการต่อสู้กับฝ่ายอักษะหลายกลุ่ม โดยเฉพาะพรรคคอมมิวนิสต์ได้ฟื้นกำลังโดยตั้งเป็นแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ (*Ellinikos Laikos Apeleftherotikos Stratos-ELAS*) ในวันที่ ๒๗ กันยายน ค.ศ.๑๙๔๑ และร่วมมือกับพรรคการเมืองอื่น ๓ พรรคในการต่อต้านการยึดครองของเยอรมนีและอิตาลี ส่วนกองกำลังอื่นได้แก่ สันนิบาตสาธารณรัฐแห่งชาติกรีซ (*Ellinikos Dimokratikos Ellinikos Syndesmas-EDES*) นำโดย พลเอกนโปลีโอน เซร์วาส (Napoleon Zervas, ๑๘๗๑-๑๙๕๗) ซึ่งเป็นกองกำลังฝ่ายนิยมสาธารณรัฐ และกองกำลังปลดปล่อยชาติและสังคม (*Ethniki Kai Kainonnikí Apeleftherosis-EKKA*) นำโดย พันเอกคิมิทริโอส ซารอส (Dimitrios Psarros, ๑๘๕๓-๑๙๔๔) เป็นต้น แต่กองกำลังอาวุธที่เข้มแข็งที่สุดในการต่อต้านฝ่ายอักษะ คือกองกำลังแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติที่นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีฐานที่ตั้งอยู่บนภูเขาในเขตกรีซตอนเหนือ และมีที่ตั้งของกองกำลังกระจัดกระจายทั่วไปในชนบท

ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๔๓ อังกฤษผลักดันให้กองกำลังทุกฝ่ายมาประชุมกัน เพื่อผนึกกำลังต่อต้านฝ่ายอักษะ แต่กระนั้น เมื่ออิตาลีแพ้สงคราม กองกำลังแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติได้เข้ายึดที่มั่นและอาวุธของฝ่ายอิตาลีจำนวนมาก ทำให้มีกำลังกล้าแข็งยิ่งขึ้น ทำให้ฝ่ายอังกฤษวิตกว่า เมื่อสงครามจะยุติลง แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติซึ่งมีกำลังมากที่สุดในขณะนั้นจะยึดอำนาจจึงเข้ามาใกล้เคียงให้มีการประชุมที่เมืองเบรุต เลบานอน ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๙๔๔ ให้ฝ่ายกอง

กำลังอาวุธและรัฐบาลพลัดถิ่นมาร่วมกันแล้วตั้งรัฐบาลแห่งชาติขึ้นมาโดย
 ยอร์ช ปาปันเดรอู (George Papandreou, ๑๘๘๘-๑๙๖๘) แห่งพรรค
 สังคมนิยมประชาธิปไตย ส่วนอนาคตของสถาบันกษัตริย์ให้ตกลงโดยการลง
 ประชามติของประชาชนหลังจากสงครามยุติลง

เมื่อเยอรมนีเริ่มถอนทหารจากกรีซในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๔๔
 จากนั้นกองทัพอังกฤษได้ยกเข้ารักษาสถานการณ์แทน รัฐบาลปราป็น
 เดรอูกลับมากองเฮเธนส์ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม และขอให้กองกำลังอาวุธ
 ทุกฝ่ายยุติบทบาทลง เพื่อทำให้เกิดการลงประชามติในเรื่องสถานะ
 ของสถาบันกษัตริย์ และให้มีการเลือกตั้งทั่วไป แต่ฝ่ายพรรค
 คอมมิวนิสต์เสนอให้ยุบหน่วยทหารรัฐบาลลงด้วย ฝ่ายรัฐบาลไม่ยินยอม
 ในวันที่ ๓ ธันวาคม พรรคคอมมิวนิสต์จึงลาออกจากรัฐบาลผสม และ
 เรียกร้องให้เดินขบวนใหญ่ต่อต้านรัฐบาล กรณีนำมาซึ่งเหตุการณ์ที่
 เรียกว่า ‘กรณีเดือนธันวาคม’ (Dekemvriana) เริ่มจากการที่นักศึกษาและ

การเดินขบวนของนักศึกษาที่สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์กรีซ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๔

ประชาชนนับแสนคนเดินขบวนใหญ่ในกรุงเอเธนส์ รัฐบาลได้ใช้มาตรการรุนแรงในการปราบปราม มีผู้เสียชีวิต ๒๘ คน บาดเจ็บ ๑๕๐ คน เหตุการณ์จึงลุกลามกลายเป็นสงครามกลางเมืองซึ่งดำเนินไปถึง ๓๗ วัน มีการสู้รบกันที่กรุงเอเธนส์ระหว่างฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลรักษากฎ ในระหว่างนั้น สถานการณ์ของรัฐบาลรักษากฎของกรีซไม่มั่นคงอย่างมาก เพราะฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์สามารถที่จะควบคุมพื้นที่ในชนบทส่วนข้างมากของประเทศ และดูเหมือนว่าฝ่ายปฏิวัติจะเป็นฝ่ายได้เปรียบ รัฐบาลอังกฤษจึงตัดสินใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลกรีซ โดยส่งทหารอังกฤษเข้ารักษาสถานการณ์เพิ่มมากขึ้น จากนั้นก็บีบบอร์ช ปาปันเดรอุ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และผลักดันพลเอกนิโกลาโอส พลาสติลาส ผู้นำสันนิบาตสาธารณรัฐแห่งชาติรับตำแหน่งแทนในวันที่ ๑๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๕

รัฐบาลใหม่ได้เสนอให้มีการเจรจาสงบศึกชั่วคราว ฝ่ายโซเวียตเองก็ยังไม่ต้องการให้ความขัดแย้งกับอังกฤษบานปลาย ในขณะที่สงครามโลกยังไม่ยุติ ดังนั้น ฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์จึงได้ตกลงในเดือนไซสันติภาพ และมีการลงนามในสัญญาชื่อ 'วาร์กิซา' (Varkiza) ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๕ โดยกองกำลังทุกฝ่ายจะยุติการปฏิบัติการทางการทหาร และมอบอาวุธแก่รัฐบาลกลาง ขณะที่รัฐบาลตกลงจะนิรโทษกรรม และให้เสรีภาพทางการเมือง ดังนั้นสงครามกลางเมืองจึงยุติลง อังกฤษกับสหรัฐอเมริกาได้ทุ่มเทความช่วยเหลืออันมหาศาลเพื่อบรรเทาทุกข์แก่กรีซ ซึ่งกำลังขาดแคลนอาหารอย่างหนัก แต่กระนั้น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของกรีซก็ยังคงทรุดหนัก

ในระยะนี้เอง ได้มีการฟื้นฟูระเบียบทางการเมือง ได้มีการตั้งพรรคการเมืองต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเตรียมการเลือกตั้ง กลุ่มฝ่ายซ้ายเองก็มีความแตกแยกกันอย่างหนัก แนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติล่มสลาย เพราะปัญหาท่าทีที่แตกต่างกัน สืบเนื่องจากกรณีการถูกขึ้นสู่เดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ การนำของยอร์ยีโอส ซิอันโตส (Georgios Siantos,

ยอริยโอส ซัชานโอส

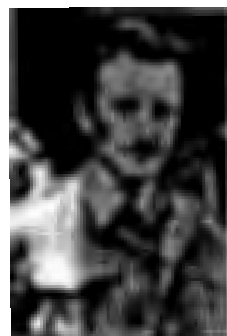

นิโอส ซาชาเรียคิส

๑๘๕๐-๑๘๕๗) เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ถูกวิจารณ์อย่างหนักว่า ผิดพลาด จนในที่สุดต้องพ้นจากตำแหน่ง และนิโอส ซาชาเรียคิส (Nikos Zachariadis, ๑๙๐๓-๑๙๗๓) ซึ่งเพิ่งถูกปล่อยตัวจากคุกได้มารับตำแหน่งแทน ความรุนแรงและการปะทะกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ยังเกิดขึ้นตลอดเวลา ได้มีการรื้อฟื้นหน่วยรบพิเศษเพื่อรักษาความมั่นคง ทำให้นายทหารเก่าฝ่ายกษัตริย์นิยมกลับมามีบทบาท ได้มีการตั้งกองกำลังฝ่ายขวาขึ้นคุกคาม

ท่ามกลางสถานการณ์นี้ รัฐบาลก็ยังจัดการเลือกตั้งขึ้นในวันที่ ๓๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๖ แต่ฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์คิดว่ามาตรการเลือกตั้งทำให้พรรคประชาชนซึ่งเป็นพรรคฝ่ายนิยมกษัตริย์ และนำโดยคอนสตันติโนส ซาลดารีต (Konstantinos Tsaldaris, ๑๘๘๐-๑๙๗๐) ได้รับชัยชนะและได้จัดตั้งรัฐบาลฝ่ายอนุรักษนิยมขึ้น พระเจ้าออร์ซที่ ๒ จึงเดินทางกลับประเทศ จากนั้นก็มีการลงประชามติให้รับรองระบอบกษัตริย์ในเดือนกันยายน แต่กลุ่มฝ่ายซ้ายและพรรคคอมมิวนิสต์ไม่รับรองการลงประชามติดังกล่าว ดังนั้น รัฐบาลจึงเริ่มการกวาดล้างฝ่ายซ้าย พรรคคอมมิวนิสต์กรีซตั้งกองกำลังปฏิวัติประชาธิปไตย (Dimokratikós Stratós

Elládas-DSE) เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๖ เพื่อเปิดฉากทำสงครามกองโจรต่อต้านรัฐบาล เป้าหมายเพื่อ ‘โค่นฟาสซิสต์ และศักดินานิยม’ มีมาร์คอส วาเฟียดิส (Markos Vafeiadis, ๑๙๐๖-๑๙๙๒) เป็นผู้นำกองทัพปฏิวัติและอาศัยกำลังชาวนาเป็นฐานเขตปฏิบัติการหลักอยู่ในบริเวณตอนเหนือติดกับพรมแดนอัลบาเนียและยูโกสลาเวีย กองกำลังปฏิวัติอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบอย่างรวดเร็ว เพราะรัฐบาลควบคุมได้แต่เขตเมืองใหญ่เท่านั้น

มาร์คอส วาเฟียดิส

ในที่สุด รัฐบาลกรีซได้หันมาขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาตัดสินใจที่จะช่วยเหลือและป้องกันกรีซตามคำขอของรัฐบาลอังกฤษ ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ ประธานาธิบดีแฮร์รี เอส. ทรูแมน (Harry S. Truman, ๑๘๘๔-๑๙๗๒) แห่งสหรัฐอเมริกา ประกาศลัทธิทรูแมน และทุ่มเทความช่วยเหลือแก่รัฐบาลกรีซและตุรกี ทั้งในทางเศรษฐกิจและการทหารเพื่อต่อต้านการปฏิวัติ กองกำลังปฏิวัติกรีซจึงประสบปัญหามากขึ้น สาเหตุสำคัญก็คือ การขาดความสนับสนุนจากกรรมกรในเมือง และความช่วยเหลือที่ได้รับจากมิตรประเทศก็เริ่มยากลำบาก เพราะใน ค.ศ.๑๙๔๘ ยูโกสลาเวียซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลือรายสำคัญขัดแย้งกับโซเวียต เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๔๘ วาเฟียดิสถูกปลดจากตำแหน่ง และลี้ภัยในสหภาพโซเวียต จากนั้น ยูโกสลาเวียก็ปิดพรมแดนที่ติดกับกรีซในเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นการทำลายการลำเลียงของกองกำลังปฏิวัติ ท้ายที่สุดในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ค.ศ.๑๙๔๙ กองทหารฝ่ายรัฐบาลทำการรุกอย่างได้ผล และทำลายกองกำลังหลักของฝ่ายปฏิวัติที่ใกล้พรมแดนอัลบาเนีย การปฏิวัติจึงประสบความล้มเหลว และทำให้เกิดการกวาดล้างปราบปรามอย่างหนัก ต่อมา รัฐบาลกรีซจึงเป็นพันธมิตรฝ่ายตะวันตกเต็มที่ และเข้าเป็นสมาชิกองค์การนาโตใน ค.ศ.๑๙๕๒

๕.๘ สรุปการปฏิวัติในยุโรปตะวันออก

ในที่สุด การปฏิวัติในยุโรปตะวันออก ๘ ประเทศ ก่อให้เกิดผลทางการเมืองที่สำคัญ คือการเกิดกลุ่มประเทศสังคมนิยมขึ้นอย่างจริงจัง หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ไม่ใช่มีแต่โซเวียตเพียงประเทศเดียว กลุ่มประเทศเหล่านี้มีรากฐานอุดมการณ์แบบเดียวกัน คือ ลัทธิมาร์กซ์-เลนิน มีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นแกนกลางในการบริหารประเทศ และมีการจัดโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ควบคุมโดยรัฐเช่นเดียวกัน สาเหตุของชัยชนะแห่งการปฏิวัติในยุโรปตะวันออกทั้ง ๘ ประเทศ พอจะสรุปได้ดังนี้

๑. สงครามโลกครั้งที่สองเป็นเงื่อนไขจากการที่หลายประเทศตกอยู่ภายใต้การยึดครองของเยอรมนี สภาพความลำบากยากแค้นของประชาชนเป็นไปอย่างรุนแรง และเมื่อแพ้สงคราม พลังการเมืองฝ่ายอื่น เช่น กษัตริย์นิยม หรือ ฟาสซิสต์อ่อนกำลังลง

การพบปะขั้นสุดยอดของสามผู้นำฝ่ายสัมพันธมิตรที่จะกำหนดชะตากรรมของยุโรปที่ยึดดาในแหลมไครเมีย กุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๔๕ จากซ้ายคือ วินสตัน เชอร์ชิล แห่งอังกฤษ แฟรงคลิน ดี. รูสเวลต์ แห่งสหรัฐอเมริกา และ โยเซฟ สตาลิน แห่งสหภาพโซเวียต

๒. การยึดครองของกองทัพแดงโซเวียตเข้ามามีส่วนกดดันให้ตั้งรัฐบาลใหม่ นำโดยแนวร่วมทางการเมืองที่เป็นมิตรกับโซเวียต และให้พรรคคอมมิวนิสต์มีบทบาทโดยมากในรัฐบาลผสม พรรคคอมมิวนิสต์จะควบคุมตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม หรือมหาดไทยที่จะมีหน้าที่ในด้านความมั่นคง มีการตั้งกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้น

พลเอกลูควิก สโวโบดา

๓. การยินยอมของมหาอำนาจตะวันตก โดยเฉพาะการประชุมที่ยัลตาในแหลมไครเมีย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๔๕ กำหนดให้มหาอำนาจทั้งสามร่วมกันปลดปล่อยยุโรปจากกลุ่มอักษะ เป็นการยอมรับสิทธิหรือเขตอิทธิพลของโซเวียตในยุโรปตะวันออกโดยปริยาย

๔. การที่โครงสร้างทางการเมืองเดิมของยุโรปตะวันออกส่วนใหญ่เป็นเผด็จการหรือระบอบกษัตริย์ ซึ่งไม่เป็นที่ต้อนรับของประชาชนอยู่แล้ว รากฐานแนวคิดเสรีนิยมแบบตะวันตกไม่แข็งแกร่ง ชนชั้นกลางมีน้อย จึงเป็นการง่ายที่จะขยายอิทธิพลแนวคิดลัทธิคอมมิวนิสต์ เมื่อมีโอกาสและเงื่อนไข เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์มาด้วยอุดมการณ์ใหม่ พร้อมด้วยความพยายามสร้างสิ่งใหม่ ระบอบใหม่ สังคมใหม่ สร้างการเริ่มต้นที่ดีกว่าระบอบเก่า หรืออย่างน้อยก็นำจะนำประเทศพ้นจากความยากแค้นหลังสงครามได้ จึงทำให้ประชาชนไม่ต่อต้านมากนัก ยิ่งกว่านั้น การที่ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ส่วนมากเป็นนักอุดมคติที่มีประวัติการต่อสู้มาแล้ว ภาพลักษณ์ของผู้นำเหล่านี้จึงเป็นที่ยอมรับได้ เมื่อเทียบกับชนชั้นนำเดิม เช่น กษัตริย์ ขุนนาง หรือนายทหารที่เผด็จการ โดยเฉพาะผู้นำเช่น ติโตแห่งยูโกสลาเวีย ที่เป็นผู้นำการปลดปล่อยประเทศจากเยอรมนี เอ็นเวอร์ โฮชา ที่นำการรบขับไล่อิตาลี และลูควิก สโวโบดา ผู้นำกองทัพอิสระกู้ชาติเชโกสโลวาเกียจึงมีเกียรติภูมิอย่างมาก